

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobců: **a) I. B.**, **b) nezl. D. B.**, **c) D. N.**, **d) nezl. M. N.**, všichni st. příslušnost Ukrajina, všichni bytem Na Průhonu 654/21, Praha 8, všichni zastoupeni Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 6. 2020, č. j. OAM-1047/ZA-ZA11-K02-R2-2016-I, č. j. OAM-1048/ZA-ZA11-K02-R2-2016 a č. j. OAM-1002/ZA-ZA11-K02-R2-2017, o kasačních stížnostech žalobců a) až d) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2021, č. j. 4 Az 31/2020 - 63,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2021, č. j. 4 Az 31/2020 - 63, **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2020, č. j. OAM-1047/ZA-ZA11-K02-R2-2016-I, č. j. OAM-1048/ZA-ZA11-K02-R2-2016, a č. j. OAM-1002/ZA-ZA11-K02-R2-2017, **se ruší** a věci **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

IV. Žalobcům **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci (dále společně také „stěžovatelé“) jsou rodina, jejíž společný domovský stát je Ukrajina. Stěžovatelé podali dne 12. 12. 2016 žádosti o udělení mezinárodní ochrany, o nich bylo shora označenými rozhodnutím žalovaného rozhodnuto tak, že se jim neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Členem rodiny je i O. B., jehož rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany je předmětem přezkumu v řízení vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 4 Azs 434/2021.

[2] Tvrzení stěžovatelů uvedená v jejich azylových žádostech se zejména odvíjejí od příběhu otce rodiny D. N. [žalobce c)], v důsledku něhož panují obavy o bezpečnost celé rodiny. Žalobce c) a matka rodiny I. B.[žalobkyně a)] v řízení o svých azylových žádostech i v řízeních o žádostech svých nezletilých dětí uvedli, že v Dněpropetrovské oblasti (Dnipro a Kryvyj Rih), odkud rodina pochází, se neustále zhoršuje bezpečnostní situace. Dochází k ostřelování dopravních prostředků s cestujícími, dochází k výbuchům. Na Ukrajině žalobce c) kvůli jeho ruskojazyčnosti a místu narození v Rusku považují za ruského diversanta a separatistu, vůči nimž a jejich rodinám se vyvíjí represe a je s nimi krutě zacházeno. Při pohovoru dne 24. 2. 2020 žalobce c) a žalobkyně a) doplnili, že obdrželi předvolání ukrajinských státních orgánů, podle nichž je s žalobcem c) vedeno trestní stíhání pro separatismus, což žalobce c) popírá. Celou situaci spojuje s vyslýcháním, prohledáváním a výhružkami na rusko-ukrajinských hranicích, když jezdil do Ruska za prací. Žalobce c) se obává výsledků řízení, jelikož podle něj na Ukrajině panuje bezpráví a má v souvislosti s podezřením ze separatismu obavy o svou rodinu.

[3] Proti rozhodnutím žalovaného se stěžovatelé bránili žalobou, kterou Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Jelikož s napadeným rozsudkem stěžovatelé nesouhlasí, podali proti němu kasační stížnost. Žalovaný ve vyjádření setrval na přesvědčení o správnosti svého rozhodnutí. Uznal, že vzhledem k datu jeho vydání nemohl reflektovat ruskou invazi, kterou nemohl vzít v úvahu ani městský soud.

II. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k jejímu podání, neboť byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, a je tak přijatelná podle § 104a s. ř. s. Kasační stížnost je přijatelná mj. tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, anebo je napadené soudní rozhodnutí v rozporu s judikaturou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, usnesení ze dne 16. 6. 2021,

č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11, 12). Avšak v rozsudku ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021 - 49, Nejvyšší správní soud uvedl, že shora citovaná usnesení nejsou plně využitelná, zvažuje-li Nejvyšší správní soud, zda je třeba výjimečně prolomit pravidla stanovená v § 75 odst. 1 a § 109 odst. 5 s. ř. s. a přihlédnout při posuzování kasační stížnosti ke skutečnostem, které nastaly až po vydání rozsudku krajského soudu, aby bylo zajištěno dodržení norem požívajících aplikační přednost ve smyslu čl. 10 Ústavy, jimiž ve věcech mezinárodní ochrany budou zejména čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, resp. zásada *non-refoulement*. V těchto případech je třeba se s otázkou, zda je prolomení namístě, věcně vypořádat buď v rámci hodnocení přijatelnosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 – 30), nebo shledat přijatelnost kasační stížnosti a uvedené otázce se věnovat v rámci meritorního přezkumu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2021, č. j. 2 Azs 214/2020 – 46). Také při aplikaci § 104a s. ř. s. je totiž třeba postupovat tak, aby byly dodrženy mezinárodní závazky České republiky plynoucí z čl. 2 a 3 Úmluvy a zásady *non-refoulement* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 – 32).

[6] V nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že je nezbytné přihlédnout ke skutečnostem, k nimž došlo až po vydání rozsudku městského soudu, a že ve světle těchto skutečností je kasační stížnost přijatelná a důvodná.

[7] Na Ukrajinu dne 24. 2. 2022 zaútočila vojska Ruské federace a vypukla válka, která zasahuje celé její území, nikoli pouze východ Ukrajiny, jako tomu bylo doposud. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. V době rozhodování Nejvyššího správního soudu je změna bezpečnostní situace na Ukrajině všeobecně známou skutečností, kterou netřeba dokazovat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, ze dne 7. 4. 2022, č. j. 8 Azs 55/2022 - 25, či ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 71/2021 - 41).

[8] Žalovaný i městský soud založili závěry ohledně neudělení některé z forem mezinárodní ochrany na tom, že stěžovatelé neprokázali žádný z důvodů pro její udělení a na území Ukrajiny jim nehrozí nebezpečí. Tyto teze však nejpozději dne 24. 2. 2022 přestaly platit. Nejvyšší správní soud dospěl v souladu se svými dalšími nedávnými rozhodnutími k závěru, že napadený rozsudek městského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného nemohou s ohledem na výše uvedené obstát. Ani v nyní posuzované věci není vzhledem k bezprecedentní situaci na Ukrajině namístě stěžovatele odkázat na možnost podat nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany či na využití institutu dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, u něhož navíc nelze předjímat, že se bude i na stěžovatele, kteří na území ČR přicestovali dlouho před 24. 2. 2022, skutečně vztahovat (viz rozsudky ze dne 25. 3. 2022, č. j. 8 Azs 336/2021 - 33, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 - 32, ze dne 8. 4. 2022, č. j. 5 Azs 86/2021 - 33, ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020 - 44, ze dne 22. 4. 2022, č. j. 5 Azs 218/2020 - 28, č. j. 5 Azs 227/2020 - 52, či ze dne 29. 4. 2022, č. j. 5 Azs 217/2021 - 50).

III. Závěr a náklady řízení

[9] Dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. proto Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, jakož i napadená rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 2 ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.). V dalším řízení proto žalovaný opětovně posoudí žádost stěžovatelů o udělení mezinárodní ochrany ve světle nových skutečností, a to i z hlediska naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany.

[10] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodoval, proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Soud rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení o žalobě i o kasační stížnosti stěžovatelům podle § 60 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatelé jsou v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšní toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani krajský soud. Stejným způsobem postupoval zdejší soud také v rozsudcích ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 71/2021 - 41, ze dne 27. 4. 2022, č. j. 7 Azs 357/2021 - 23, bod 15, ze dne 7. 4. 2022, č. j. 4 Azs 324/2021 - 46, bod 26, či ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 - 31, bod 25.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2022

Mgr. Eva Šonková
předsedkyně
senátu